

*Змієвець А. М.,
студентка факультету обліку та аудиту
Науковий керівник: Коваль Л.В.,
к.е.н, доцент кафедри бухгалтерського обліку
Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця*

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ЗАЛУЧЕНОГО КАПІТАЛУ

Необхідною умовою підприємницької діяльності є формування достатнього обсягу капіталу. Він виступає базисом для створення та розширення бізнесу. Капітал – це фінансові ресурси підприємства, необхідні для організації його господарської діяльності і використовувани в господарському обороті для одержання доходів і прибутку. Фундаментом зачаткування підприємства безумовно є власний капітал. Проте, в умовах обмеженості фінансових ресурсів його не вистачає для подальшого розвитку підприємства та розширення господарської діяльності. На сьогодні наша країна переживає складну економічну кризу, що безпосередньо відзначилася на всіх суб'єктах господарювання, зокрема й на підприємствах агропромислового комплексу. Не стійке фінансове становище, зростання цін на матеріали – все це збільшує видатки підприємств і зумовлює виникнення значної частини зобов'язань. У зв'язку з цим підприємства змушені шукати фінансової підтримки та залучати кошти для стабілізації внутрішнього фінансового середовища. Залучення капіталу дозволяє суттєво розширити обсяг господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування цільового фінансування і на цій основі підвищити ринкову вартість підприємства. Залучений капітал формує зобов'язання підприємства. Згідно з МСБО 37, зобов'язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди. Тлумачення терміна «залучений капітал підприємства» немає в законодавчих актах, що регулюють фінансово-господарську діяльність підприємств. З огляду на це доцільним є уніфікація поняття «залучений капітал» та визначення його сутності, тобто виявлення загальних властивостей, що дають змогу об'єднати окремі поняття (кредит, позика тощо) загальним – залучений капітал. Процес залучення капіталу, його гарантії відбувається у правовому полі, що передбачає визначеність відносин з партнерами, правову захищеність контрагентів у позикових відносинах, унаслідок чого зменшується ступінь ризику залучення та стимулюється підприємницька ініціатива активізації грошових потоків на державному і міждержавному рівнях. На основі вище сказаного можна узагальнити що залучений капітал – це капітал, одержаний в грошовій або натуральній формі від різних учасників економічного процесу з метою отримання економічної вигоди в результаті економічної діяльності суб'єкта господарювання. На відміну від позикового капіталу, для якого характерним є умови повернення за строками і визначену плату, залучений капітал включає також і необумовлені форми залучення недопустимої кредиторської заборгованості. Тобто, з одного боку він являє собою частину фінансових ресурсів підприємства, залучених від банків чи інших учасників господарського процесу, що використовуються для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства і забезпечують безперервну діяльність підприємства, з іншої сторони, якщо розглядати залучений капітал через призму фінансової звітності, а зокрема через баланс підприємства, то залучений капітал – характеризує сукупний обсяг зобов'язань суб'єктів господарювання або загальну суму боргу і відображається у 2,3,4,5 розділі пасиву балансу підприємства. Проте, необхідність використання саме поняття «капіталу» в процесі залучення ресурсів спростовується саме природою цього поняття, яке трактується як вартість, що утворює додаткову вартість (А.Сміт, Д.Рікардо, Ж.-Б.Сей, К.Маркс). А зобов'язання – це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікують, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди. Отже, зобов'язання не є тотожністю капіталу, оскільки вони є результатом залучення капіталу. Капітал, в тому числі й залучений, є джерелом для виникнення та здійснення діяльності підприємства. Тільки капітал має властивість приносити дохід. Підприємство в процесі своєї діяльності може використовувати всі доступні йому джерела формування фінансових ресурсів (власні, залучені), забезпечуючи при цьому свою фінансову стабільність. При формуванні значної частки капіталу за рахунок джерел залучених фінансових ресурсів виникає небезпека щодо можливості повернення зобов'язань через додаткові фінансові витрати за право на їх користування. Однак, формування активів за рахунок залучених фінансових ресурсів є привабливим, оскільки плата за їх користування не має прямого зв'язку з майбутнім чистим прибутком підприємства. Залучення фінансових ресурсів є завжди ефективним, якщо відсоток плати за них буде менший, ніж рентабельність активів підприємства.